

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2022r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	<i>sędzia Danuta Poniatowska</i>
Protokolant:	<i>Marta Majewska-Wronowska</i>

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 stycznia 2022r. w Suwałkach

sprawy **A. B.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury pomostowej

w związku z odwołaniem A. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 22 października 2021 r. znak (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje A. B. prawo do emerytury pomostowej od 29 września 2021r.**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz A. B. 180 (sto osiemdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

UZASADNIENIE

Decyzją z 22.10.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił A. B. wszczęcia postępowania w sprawie ponownego rozpatrzenia prawa do emerytury pomostowej. Wskazując na przepisy ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (t. j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1924), ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz.53 ze zm.) i inne podniósł, iż wnioskodawca do wniosku z 29.09.2021 r. nie złożył żadnych dokumentów.

W odwołaniu od tej decyzji A. B. domagał się jej zmiany i ustalenia, że przysługuje mu prawo do emerytury pomostowej po uwzględnieniu do stażu pracy w warunkach szczególnych spornych okresów pracy. Wnioskował o przesłuchanie na tę okoliczność wskazanych świadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podtrzymał podstawy skarżonej decyzji, wskazując, że po uprawomocnieniu się decyzji z 24.05.2021 r. odmawiającej prawa do emerytury pomostowej nie zostały złożone nowe dowody, mające wpływ na prawo do świadczenia.

Sąd ustalił, co następuje :

A. B. (ur. (...)) w dniu 19.10.2020 r. wystąpił po raz pierwszy z wnioskiem o emeryturę pomostową. Pozostawał w zatrudnieniu w (...) S.A. (k.81-84 akt rentowych).

Po rozpoznaniu tego wniosku, decyzją z 30.11.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił A. B. prawa do emerytury pomostowej. Wskazując na przepisy ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (t. j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1924) oraz ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz.53 ze zm.) podniósł, iż wnioskodawca nie wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych i nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił okresów od 1.07.1985 r. do 31.07.1985 r., od 1.02.1990 r. do 31.05.1990 r. i od 1.07.1990 r. do 31.07.1990 r., gdyż z przedłożonych dokumentów nie wynika, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych organ rentowy uznał okres zatrudnienia od 1.01.2009 r. do 15.12.2013 r. oraz od 1.05.2014 r. do 31.12.2019 r., to jest po wyłączeniu okresów nieskładkowych - 10 lat 3 miesiące i 19 dni. W decyzji wskazano na staż sumaryczny 22 lata 9 miesięcy i 13 dni.

Kolejną decyzją z 21.12.2020 r. uchylono decyzję z 30.11.2020 r. W stosunku do uchylonej decyzji zmianie uległ staż sumaryczny. Za udowodnione organ rentowy uznał 25 lat 9 miesięcy i 17 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Do stażu pracy w warunkach szczególnych (w myśl art. 4 ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych) uznał 10 lat 3 miesiące i 19 dni, nadal odmówiono prawa do emerytury pomostowej.

Kolejna decyzja odmowna wydana została 4.02.2021 r. Do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych organ rentowy uznał okres zatrudnienia od 2.01.2008 r. do 15.12.2013 r. oraz od 1.03.2014 r. do 31.12.2019 r., to jest po wyłączeniu okresów nieskładkowych - 11 lat 5 miesięcy i 19 dni.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nadal nie uwzględnił okresów od 1.07.1985 r. do 31.07.1985 r., od 1.02.1990 r. do 31.05.1990 r. i od 1.07.1990 r. do 31.07.1990 r., gdyż nie przedłożył świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie pracy w warunkach szczególnych oraz od 1.01.2020 r. do daty wydania decyzji, gdyż nie został zgłoszony do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jako osoba wykonująca prace w warunkach szczególnych.

Wyrokiem z 10.03.2021 r. w sprawie sygn. akt III U 141/21 Sąd Okręgowy w Suwałkach oddalił odwołanie od tych decyzji. Z uzasadnienia wyroku wynika, że zasadniczą przeszkodą do uwzględnienia jego wniosku stanowiło pozostawanie A. B. w zatrudnieniu. Jest to okoliczność, która automatycznie przesądziła o odmowie przyznania prawa do emerytury pomostowej i to zarówno w sytuacji spełnienia pozostałych warunków, jak i niespełnienia tego kryterium. W odwołaniu oraz w toku postępowania odwołujący podnosił, iż generalnie jego sprzeciw z ustaleniami organu rentowego dotyczy nieuwzględnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych innych okresów pracy. Ta okoliczność nie była jednak przez Sąd rozważana, gdyż nawet w sytuacji potwierdzenia zastrzeżeń odwołującego nadal nie spełniłby on warunku rozwiązania stosunku pracy, a tym samym wszystkich przesłanek do uzyskania prawa do emerytury pomostowej.

A. B. ostatnio zatrudniony był w (...) Spółka Akcyjna w okresie od 2.01.2008 r. do 2.04.2021 r. Świadectwo pracy, potwierdzające rozwiązanie stosunku pracy, złożył do organu rentowego 12.04.2021 r. Dołączył również świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych jako kierowca autobusu o liczbie miejsc siedzących powyżej 15 w okresie od 2.01.2008 r. do 31.12.2008 r. i zaświadczenie o wykonywaniu prac w szczególnym charakterze od 2.01.2008 r. do 2.04.2021 r. na stanowisku kierowcy autobusu w transporcie publicznym (świadectwa k.120-122 akt rentowych). Nie spowodowało to jednak zmiany stanowiska organu rentowego, który decyzją z 24.05.2021 r. odmówił po raz kolejny prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu decyzji wskazał, że do pracy wykonywanej w warunkach

szczególnych organ rentowy uznał okresy zatrudnienia od 2.01.2008 r. do 15.12.2013 r. oraz od 1.05.2014 r. do 31.12.2016 r., od 2.01.2017 r. do 2.04.2021 r., to jest po wyłączeniu okresów nieskładkowych - 12 lat 6 miesięcy i 8 dni.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nadal nie uwzględnił okresu od 1.07.1985 r. do 31.08.1990 r. (z wyłączeniem urlopów bezpłatnych), gdyż A. B. nie przedłożył świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie pracy w warunkach szczególnych.

A. B. nie odwoływał się od tej decyzji, jednak do kolejnych wniosków o emeryturę pomostową dołączany jest odpis odwołania skierowanego do Sądu Okręgowego w Suwałkach z wnioskiem o przesłuchanie świadków. To „odwołanie” dołączone zostało również do wniosku z 29.09.2021 r. wszczynającego postępowanie zakończone zaskarżoną decyzją z 22.10.2021 r. Wniosek o przesłuchanie świadków w celu udowodnienia faktu wykonywania pracy w warunkach szczególnych warunkach w spornym okresie zawarty jest również w odwołaniu od decyzji z 22.10.2021 r., będącej przedmiotem zaskarżenia. Ponadto z oświadczenia złożonego na rozprawie przez wnioskodawcę wynika, że w dacie wydania decyzji korzystał z zasiłku chorobowego do 28.09.2021 r. Przedstawione okoliczności stanowią, w ocenie Sądu, podstawę do prowadzenia postępowania w niniejszej sprawie, gdyż dowód z zeznań świadków nie był nigdy przeprowadzony.

W spornym okresie od 1.07.1985 r. do 30.08.1990 r. A. B. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w E. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku: kierowca samochodu ciężarowego w I kategorii zatrudnienia w Zajezdni (...) (świadectwo pracy z 5.09.1990 r. k. 46 akt rentowych oraz akta osobowe – teczka k. 22 akt). Ze świadectwa pracy wynika też, że A. B. korzystał z urlopu bezpłatnego w okresie od 1.08.1989 r. do 31.01.1990 r. Potwierdza to również pismo pracodawcy z 19.07.1989 r. z informacją skierowaną do pracownika o udzieleniu urlopu bezpłatnego (k.7 akt osobowych - teczka k. 22). Brak informacji o innych nieobecnościach. Akta osobowe zawierają ponadto informacje o stawce zaszerogowania i innych składnikach wynagrodzenia. W angażach A. B. wskazywany jest jako kierowca PZ-2, kierowca zajezdni. Brak dokumentów innych niż umowa o pracę, wskazujących na rodzaj samochodów, którymi jeździł. Do pierwszego wniosku o emeryturę pomostową A. B. dołączył odpis prawa jazdy wydanego przez Urząd Gminy w (...) 10.1982 r., potwierdzające kategorie pojazdów, na które prawo jazdy jest ważne: A,B,C,E i ciągnik (akta rentowe k. 4).

Z zeznań przesłuchanych świadków i wyjaśnień odwołującego wynika, że Przedsiębiorstwo (...) zajmowało się transportem towarów na potrzeby budownictwa. Był to duży zakład pracy, zatrudniający ok. 70 pracowników: kierowców i operatorów maszyn, posiadający przede wszystkim samochody ciężarowe typu K., K., J. i S. oraz maszyny budowlane. Były też dwa samochody dostawcze, którymi dowożono części zamienne do samochodów na potrzeby warsztatu naprawczego oraz przewożono pracowników. A. B. uprawnienia do prowadzenia samochodów ciężarowych nabył przed służbą wojskową i w okresie jej odbywania (24.10.1980 r. – 14.10.1982 r.) był kierowcą ciężkiego samochodu, przewożącego radiostację. Przesłuchani świadkowie: K. S. i S. B. stanowczo zaprzeczyli, by A. B. jeździł samochodem dostawczym. Obaj świadkowie pracowali razem z odwołującym, jako kierowca (S. B.) i jako mechanik (K. S.), z tym, że ich okresy zatrudnienia były dłuższe. Mieli ze sobą kontakt, choćby z racji napraw samochodów, pobierania wynagrodzenia i podpisywania listy płac czy też oczekiwania w Zajezdni w kolejce do dyspozytora po kartę drogową z przydziałem zadań. Świadkowie w sposób stanowczy potwierdzili wykonywanie przez odwołującego w całym okresie zatrudnienia pracy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony. Jako kierowca przewoził materiały budowlane na terenie S., ale także jeździł po zaopatrzenie do różnych miejsc na terenie Polski. Pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, często przy wyjeździe w trasy, w godzinach ponadwymiarowych.

A. B. zgłosił wnioski dowodowe (zeznania świadków) dotyczące wyłącznie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w E.. Z tego okresu pozyskano też akta osobowe. Wnioskodawca zatrudniony był w tym przedsiębiorstwie w pełnym wymiarze czasu pracy w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony co najmniej 4 lata i 5 miesięcy (oprócz urlopu bezpłatnego - 6 miesięcy organ rentowy zakwestionował też inne nieobecności wynikające z listy płac – karta przebiegu zatrudnienia k. 99 i k. 132 akt rentowych). Wiarygodne są również twierdzenia wnioskodawcy i zeznania świadków, co do prowadzenia samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony. Przedsiębiorstwo dysponowało

tylko jednym samochodem dostawczym na potrzeby zaopatrzenia i jednym samochodem do przewozu osób i z całą pewnością nie jeździł nim odwołujący.

Do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych organ rentowy uznał okresy zatrudnienia od 2.01.2008 r. do 15.12.2013 r. oraz od 1.05.2014 r. do 31.12.2016 r., od 2.01.2017 r. do 2.04.2021 r. na stanowisku kierowcy autobusu o liczbie miejsc siedzących powyżej 15 to oraz wykonywania prac w szczególnym charakterze od 2.01.2008 r. do 2.04.2021 r. na stanowisku kierowcy autobusu w transporcie publicznym, jest po wyłączeniu okresów nieskładkowych - 12 lat 6 miesięcy i 8 dni. Zaliczenie tych okresów nie budzi też wątpliwości Sądu i powoduje, że łączny staż wynosi ponad wymagane 15 lat.

Sąd zważył, co następuje :

Ustawa z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1924) zastąpiła nowymi regulacjami, określającymi zasady nabywania wcześniejszych emerytur z tytułu pracy w warunkach szczególnych, przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS, określające zasady przyznawania emerytur z tytułu tego rodzaju pracy. Celem tej ustawy jest ograniczenie kręgu uprawnionych do emerytury z powodu pracy w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze do mniejszej liczby sytuacji uzasadnionej koniecznością przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w których oczekiwania osób, które rozpoczęły wykonywanie takiej pracy na starych zasadach, na wcześniejsze przejście na emeryturę powinny zostać zaspokojone. Ustawa ma charakter przejściowy, ograniczając prawo do uzyskania emerytury pomostowej do osób urodzonych po 31.12.1948 r., które pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) rozpoczęły przed 1.01.1999 r. (art. 4 pkt 5 ustawy).

Wskazany cel ustawy o emeryturach pomostowych realizują przepisy określające warunki nabycia prawa do przewidzianego w niej świadczenia, w tym art. 4 i art. 49. W myśl pierwszego z nich, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31.12.1948 r.;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący, co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 01.01.1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
6. po dniu 31.12.2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z unormowania tego wynika, że przy nabywaniu prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy uwzględnieniu podlegają przypadające przed dniem 1.01.2009 r. okresy pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej, jednakże dotyczy to wyłącznie sytuacji spełnienia przez ubezpieczonego wszystkich pozostałych przesłanek określonych w art. 4, gdyż muszą one być spełnione łącznie.

Na podstawie art. 49 ustawy pomostowej prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1. po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2. spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3. w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Z powyższego wynika, że warunkiem nabycia emerytury pomostowej w świetle wykładni językowej art. 4 i 49 ustawy o emeryturach pomostowych jest legitymowanie się określonym stażem w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. po 31 grudnia 2008 r. Natomiast jeżeli osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i z tego względu posiada jedynie staż pracy w warunkach szczególnych według poprzednio obowiązujących przepisów, to może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu obecnie obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 tej ustawy).

W tym miejscu należy przytoczyć jeden z licznych wyroków Sądu Najwyższego w tej kwestii np. z 13.03.2012 r. sygn. II UK 164/11 (LEX 1289168), w którym wskazał, iż warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i 49 ustawy, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po 1.01.2009 r. W przypadku, gdy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do "nowego" świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany (por. również wyrok Sądu Najwyższego z 4.09.2012 r. sygn. I UK 164/12, LEX 1284720 i z 4.12.2013 r. II UK 159/13, LEX 1405231 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 2.04.2014 r. sygn. III AUa 2302/13, LEX 1506769).

Zgodnie z treścią art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych prace w szczególnych warunkach, to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1, a w szczególnym charakterze załącznik nr 2 do ustawy.

W niniejszym postępowaniu odwołujący wykazał, iż zarówno przed, jak i po 31.12.2008 r. pracował w warunkach szczególnych. Do stażu pracy w warunkach szczególnych uwzględniono okresy zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w E. od 1.07.1985 r. do 31.08.1990 r., gdzie wykonywał prace kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony wymienione w Wykazie A Dziale VIII Transport poz. 2 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Do stażu pracy w warunkach szczególnych po 31.12.2008 r. uwzględniono okresy zatrudnienia w (...) Spółka Akcyjna w okresie od 2.01.2008 r. do 2.04.2021 r. gdzie pracował jako kierowca autobusu w transporcie publicznym. Prace te wymienione są w załączniku nr 2 – wykaz prac o szczególnym charakterze - pkt 8 - do ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (t. j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1924). Łącznie okresy te wynoszą ponad wymagane 15 lat.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji wyroku. O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono w myśl art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 265 ze zm.).